

Anton Çehov’un “Öylesine Bir Hikâye” ve “Marangozun Köpeği Kaştanka” Öykülerinin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’ndeki Değerler Eğitimi Yaklaşımı Yönünden Analizi*

Gamze Çelik^{1} & Furkan Efe Gavaz²*

Özet: Anton Çehov’un “Öylesine Bir Hikâye” isimli durum öyküsü ilk bakışta kurgusal yönüyle karmaşık gözükmese de içeriğinde insan ilişkilerini inceleyişi açısından, insanlar arasındaki güven ölçüsünü ele alışı bakımından, yetişkinlerin kendilerini ön planda tutmalarıyla çevreleri ve çocukların manevi yönünden etkileyişini çarpıcı bir şekilde işler. “Marangozun Köpeği Kaştanka” adlı durum öyküsünde ise bir köpeğin gözünden hayatın zorlukları sorgulanır. Araştırmada, bu iki durum öyküsünün Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nin Erdem-Değer-Eylem çerçevesi yönünden detaylı bir analiz çalışması yapılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Öyküler ve öykülerin içeriğindeki karakterler de çeşitli eylemleri yönünden incelenmiştir ve bunlara göre de değerlendirmeleri yapılmıştır. Öylesine Bir Hikâye adlı durum öyküsünde toplam 85 değer tespit edilmiştir. Marangozun Köpeği Kaştanka adlı öyküde ise 75 değer tespit edilmiştir. Araştırmamızda, Anton Çehov’un “Öylesine Bir Hikâye” ve “Marangozun Köpeği Kaştanka” öyküleri, Türk Yüzyılı Eğitim Modeli’nin Erdem-Değer-Eylem çerçevesi çerçevesinde değerler açısından incelenmiştir. Her iki durum öyküsünün de Türk Yüzyılı Eğitim Modeli’nin Erdem-Değer-Eylem çerçevesinde yer alan değerlerin aşılmasına yardımcı olabileceği sonucuna varılmıştır. Bu araştırmanın klasik edebi eserlerin, millî edebiyatımızın gelişimi ve değerler eğitimi açısından kullanılması noktasında önemli tespitler ortaya koyacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anton Çehov, Öylesine Bir Hikâye, Kaştanka, erdem-değer-eylem, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, değerler

Geliş Tarihi: 08.03.2026 – **Kabul Tarihi:** 26.03.2026 – **Yayın Tarihi:** 31.03.2026

DOI:

¹ **Gamze Çelik**, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği, ORCID: 0000-0003-1683-2349.

***Correspondence:** gamzecerelik@gmail.com

* Bu araştırma “Anton Çehov’un Öykülerinin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² **Furkan Efe Gavaz**, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi. ORCID: 0009-0006-2780-0755.

An Analysis of Anton Chekhov's Stories "A Dreary Story" and "Kashtanka: A Story" From the Perspective of the Values Education Approach in the Century of Türkiye Education Model

Abstract: Anton Chekhov's short story "A Story of a Kind" may not seem complex in its fictional aspects at first glance, but it strikingly examines human relationships, the level of trust between people, and how adults prioritize themselves, affecting their environment and the moral development of children. Similarly, in the short story "Kashtanka: A Story" the hardships of life are explored through the eyes of a dog. This research provides a detailed analysis of these two short stories within the framework of the Virtue-Value-Action framework of the 21st Century Turkish Education Model. This study utilized document analysis, a qualitative research method. The stories and their characters are examined in terms of their various actions, and evaluations are made accordingly. A total of 85 values were identified in "A Deary Story" and 75 values in "Kaştanka: A Story". In our research, Anton Chekhov's stories "A Deary Story" and "Kashtanka: A Story" were examined in terms of values within the framework of the Virtue-Value-Action framework of the Turkish Century Education Model. It was concluded that both situational stories can help instill the values included in the Virtue-Value-Action framework of the Turkish Century Education Model. It is believed that this research will yield important findings regarding the use of classical literary works in the development of our national literature and values education.

Keywords: Anton Chekhov, A Deary Story, Kaştanka: A Story, virtue-value-action, century of Türkiye education model, values

GİRİŞ

Eğitim belli amaçlar çerçevesinde bireyi yetiştirme sürecidir. Birey kazandığı bilgi ve becerilerle karakterini geliştirmektedir. Karakterini geliştiren bir bireyin topluma faydası artar. Bu da beraberinde toplumsal yapı üzerinde olumlu değişimlerin gözlenmesini sağlamaktadır (Akbaş, 2004: 1-3). Demokratik toplumlarda eğitim kurumlarının amacı öğrencinin sadece bilişsel olarak gelişimini sağlamak değildir. İnsanı insan yapan değerleri öğrencilere kazandırmayı ilke edinmelidir. Teknolojiyi iyi kullanmak, geleneksel değerleri yaşatmak ya da sadece kendi çıkarını koruyacak şekilde bir yaşamı öğreten bir eğitim sistemi düşünülemez. Eğitim kurumları iyi insan olmayı, iyi bir yaşam sürmeyi ve bunun sonucu olarak da iyi bir toplum olmayı hedefleyen bir eğitimi sağlamaya çalışmalıdır (Bishop, 1993: 10).

Eğitim-öğretim sistemlerinin amaçları arasında öncelikli olarak toplumdaki bireyin bilgi ve kültür seviyesini en üst dereceye ulaştırmak gelmektedir. Ancak bundan daha önemlisi toplumdaki bireyleri toplumsal ve sosyal değerler ile donatabilmektir. Her toplumun kendisine has milli, kültürel, ahlaki, manevi, tarihi, değerleri vardır. Birey öncelikle ailesinden aldığı ahlâki ve toplumsal değerlerle yetişmeye başlar, daha sonra eğitim hayatına başlamasıyla birlikte eğitim-öğretim programlarıyla bu değerleri edinmesi için gerekli eğitimin verilmesi gerekmektedir. Bilgisi olmayan bir birey yeterli bilgiye zamanla sahip

olabilir, ancak milli ve manevi değerlere sahip olmazsa içindeki bu boşluk yaşamı boyunca onun yanlış davranışlar içerisinde bulunmasına neden olabilecektir.

Türk Dili ve Edebiyatı derslerinde öğrencilere toplumumuzun kültürel, manevi değerlerini kazandırmak büyük bir önem taşımaktadır. Seçilen edebi eserlerde bu değerlerin bulunması değerler eğitiminin kazandırılması amaçlanmıştır. TDK'na göre değer, "Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık; fehamet, kadir, kıymet" olarak tanımlanmaktadır (<https://sozluk.gov.tr>). Değer kavramı bu sözlük anlamı dışında felsefe, psikoloji, sosyoloji, matematik, iktisat, dini bilimler, tarih vb. bilim alanlarında farklı tanımlara sahiptir. Bu farklı tanımlamalar tartışmalara neden olmaktadır. Eğitim bilimlerinde değerler eğitimi büyük önem taşıdığından, bu konudaki çalışmalar günümüzde artmıştır (Ersoy,2018:12).

Türk Dili ve Edebiyatı derslerinin öncelikli amacı öğrenim görenlere orta düzeyde bir dil alışkanlığı kazandırmak ve edebiyat sanatını estetik bir haz aracı olarak edindirebilmektir. Edebiyat derslerinin bir sanat olarak okutulmasının amacı, öğrencinin duyuş ve algılayış inceliğini kazanmasıdır. Toplumun kültürel yapısını edinme ve edebiyat eserlerinde görülen davranış kalıplarını benimseme bu derse kazandırılan diğer önemli özelliklerdir. Böylece birey topluma aidiyet duygusu kazanmaktadır. Birey edebiyat eserlerine yansımış olan insanlık değerlerini zamanla içselleştirebilmektedir. Diğergam kurma becerisini kazanmaktadır (Cemiloğlu,2003:2-5). Bütün bunlardan yola çıkarak, edebiyat derslerinde seçilen eserlerin özenle seçilmesinin ne kadar önemli olduğu anlaşılabilir. Bundan dolayı, klasik eserlerin değerler eğitiminin aktarımında kullanılıp kullanılmayacağı konusunda yapılan araştırmalar alan yazın için önemli bir boşluğu dolduracaktır.

Değer eğitimi için öğretmenlerin değerleri ulaşılabilir ve içselleştirilebilir bir biçimde öğrenciye kazandırması büyük önem taşımaktadır. Günümüzde teknolojinin gelişmesi, faydalarının yanında olumsuz durumları da beraberinde getirmiştir. Süregelen savaşlar, açlık, enerji kaynaklarının yanlış kullanılması gibi yaşanan sıkıntılar insan ruhunu yıkıcı bir şekilde etkilemektedir (Kurudayıoğlu ve Çakıcı,2013:42). Değer eğitimine verilen önem her geçen gün artmaktadır. Toplumumuzun geleceği için bu konuda yapılan araştırmaların artması büyük önem taşımaktadır. Değerler eğitiminde kullanılacak edebi eserlerin analizinin yapılması da günümüzde bir ihtiyaçtır.

Değerlerin öğrencilere kazandırılması, sosyal yaşamın düzeninin korunması için hayati bir öneme sahiptir. Değerler eğitimi içselleştirebilmiş gençler, bir toplumsal soruna yapıcı yaklaşabilecektir. Değerler eğitim, bireyin davranışlarını etkilediği gibi toplumsal olayların yönünü de etkilemektedir. Altan (2011) değerler eğitiminin, hedefleri gerçekleştirilmede, toplumda gittikçe artan bir problem durumuna gelen ahlâki, etik ve akademik sorunların çözülmesinde önemli bir etkisinin olduğunu ifade etmiştir. Değerler eğitimi, dünyamızın güvenilirliğine ve yaşanabilirliğine katkı sunmaktadır. Bu bağlamda ileride toplumda söz sahibi olacak gençlere kazandırılacak değerlerin toplumsal yapıyı etkileyebileceği düşünülmektedir. Değerlerin kazandırılmasıyla toplumda düzen, adalet ve huzurun sağlanması mümkün olabilecektir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli eğitim sisteminin çalışma yaklaşımını sadece kariyer babında bir başarıdan ziyade erdemli insan olma ve toplumsal açıdan faydalı bir birey yetiştirmeyi hedefleyen bir bütüncül yaklaşımdır. Bireydeki içsel erdemli olma potansiyelini hayata geçirebilmesine ve hayatın içinde çeşitli eylemlere dönüştürmesine yardım eder. Model içerisinde yirmi değer adalet, aile bütünlüğü, bağımsızlık, merhamet, özgürlük, mütevazılık, saygı, sabır, sorumluluk, sevgi, sağlıklı yaşam, yardımseverlik gibi değerler kişiye kişisel ve toplumsal hayatında rehberlik eder. Bu makalede Anton Çehov'un "Öylesine Bir Hikâye" ve Marangozun Köpeği Kaştanka adlı durum öyküleri bu değerler çerçevesinde analiz edilmiştir.

YÖNTEM

Bu araştırmada Anton Çehov'un "Öylesine Bir Hikâye" ve "Marangozun Köpeği Kaştanka" adlı öyküleri değerler eğitimi açısından incelenecektir. Bu nedenle nitel araştırma tekniklerine uygun olarak yapılan çalışmada doküman analizi yöntemini kullanmak uygun görülmüştür. Nitel araştırma gözlemcinin bir yorumlayıcı olarak analizler yapması aktivitesidir. Bunu yapmak için farklı yorumlayıcı, materyal uygulamalarında yararlanmaktadır. Mülakatlar, alan notları, fotoğraflar, kayıtlar, konuşmalar bu araştırma yöntemi için kullanılabilir. Nitel araştırmalar çoğunlukla katılımcıların üzerinde çalışılan konu ya da problemi tecrübe ettikleri alanlardan verilere erişmektedirler. Doğal ortamda yapılan çalışmalar nitel çalışmalar için önem taşımaktadır (Creswell, 2013:43-45)

Doküman analizi basılı ve elektronik materyallerden oluşan belgeleri incelemek ve analiz etmek için kullanılan bir yöntemdir. Nitel araştırma yöntemlerinden birisidir. Bu analizle incelenen materyallerden anlam çıkarmak, bir yargıya ulaşmak, derinlemesine bilgi edinmek ve bunları yorumlamak mümkün olmaktadır (Corbin ve Strauss, 2008).

Araştırmacı önce değerleri öykülerde tespit etmiştir. Daha sonra her bir değer için frekanslarını belirlemiştir. Bir uzman görüşü alınmış, değerlerin hangi cümlelerde geçtiği tekrar gözden geçirilmiştir. Tablolar oluşturulmuştur. Alan yazında yapılan diğer araştırmalarla karşılaştırmalar yaparak yorum yapılmıştır.

BULGULAR

Öylesine Bir Hikâye adlı öykü, yaşlılık ve ölüm korkusu yaşayan, Tıp Profesörü Nikolay Stepanoviç ile dostunun manevi kızı Katya'nın, hayatın yüzeysel gerçeklerinin ötesine geçen psikolojik ve içsel duygularını anlatır. Olaylar 19. yüzyıl Moskova'sında geçmektedir. Katya'nın tiyatro oyuncusu olma hayali etrafında şekillenen öyküde, bunu başaramayan Katya'yı ve profesörün hayatının son zamanlarında kendi hayatını gözden geçirmesi görülür (Çehov, 2008).

İncelenen Öylesine Bir Hikâye adlı öyküde, Türkiye Yüzyılı Maarif Model Programı'nda yer alan Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi'nde yer alan yirmi değer için öyküde ne sıklıkta geçtiği tespit edilmiştir.

Tablo 1. Öylesine Bir Hikâye Adlı Öyküde Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi'nde Değerlerin Analizi

Değerler	Örnek Cümleler
Sevgi	<p>“Sağlığımla ilgili meraklı sorulardan sonra, birdenbire Vargova’daki subay oğlumuza hatırlar.” (Çehov, 2008:13).</p> <p>“Beni elimden, şakağımdan şefkatle öptükten sonra, ‘Günaydın babacığım, nasılsın?’ der.” (Çehov, 2008:15).</p> <p>“Beni bile ‘Benim kaymaklı babacığım!’ diye severdi.” (Çehov, 2008:15).</p> <p>“Sonra dükkân, ‘hepsi ana evlatları olduğu için’ üniversitelileri seven, şişman bir kadının eline geçti.” (Çehov, 2008:16).</p> <p>“Bütün bu efsanelerle masallara yüzde yüz inanmak gerekmez, ama biraz elerseniz, geriye gerçekten iyi şeyler kalır; bütün iyi geleneklerimiz, üstün nitelikleri herkesçe kabul edilen gerçek ilim kahramanlarının adları...” (Çehov, 2008:18).</p> <p>“İlk olarak birbirimizi gördüğümüz için ne kadar çok sevindiğimizi son derece nazik bir biçimde göstermek için çabalıyoruz.” (Çehov, 2021:19)</p> <p>“Yine birbirimizin sırtına vurup gülüyoruz.” (Çehov, 2021:19)</p> <p>Katya sevecenlikle, gururla nefesini tutarak beni dinliyor.” (Çehov, 2021:41)</p> <p>“Seni gördüğüme çok sevindim.” diyorum omuz silkerek.” (Çehov2021:69)</p> <p>“Siyah elbisesini son kez gördüm, ayak sesleri duyulmaz oldu. Elveda Kıymetlim!” (Çehov, 2021:72)</p>
Yardıms severlik	<p>“Tabii bu bizim için kolay değil der, fakat çocuk kendini kurtarana kadar yardım etmek boynumuzun borcu...” (Çehov, 2008:13).</p> <p>“On sekiz yıl önce arkadaşlarımdan bir göz mütehassısı ölmüştü. Ardından Katya adında yedi yaşındaki kızıyla altmış bin ruble bıraktı. Vasiyetnamesinde kızına, beni vasi göstermişti. Katya on yaşına kadar evimde kaldı, sonra yatılı bir enstitüye verildi, bize ancak yaz tatillerinde geliyordu.” (Çehov, 2008:29).</p>
Duyarlılık	<p>“Hikâyelerinde daima iyilik fenalığı yener; zayıf kuvvetliyi, akıllı aptalı, alçakgönüllü kibirliyi, genç ihtiyarı alt eder.” (Çehov, 2008:18).</p> <p>“Çoğunlukla yüksek konular üzerine konuşuruz; tabii en çok çekiştirip hırpaladığımız konu - en sevdiğimiz ilimdir.” (Çehov, 2008:52).</p>
Dostluk	<p>“Bugünlerde arkadaş olacak kimseler yok ama geçmişe dönersek ünlü arkadaşlardan oluşan uzun ünlü listesi Pirogov, Kavelin, şair Nekrasov gibi isimlere rastlarız ve hepsi de kendisine çok yakınlık göstermiş dostlardı.” (Çehov, 2021:5).</p> <p>“Güle güle dostum. İyi şanslar.” (Çehov, 2021:22).</p> <p>“Sizi, babam ve tek dostum olarak her zaman sevdim. Hoşça kalın.” (Çehov, 2021:28).</p>
Estetik	<p>“Bestecinin düşüncesini yorumlayan iyi bir maestro, aynı anda yirmi şeyi yapar; Notaları okur, sopasını sallar, şarkıcıyı izler, sağa sola hareket eder, ilk önce vurmalı, sonra üflemeli çalgıları kontrol eder... Ders verirken ben de aynısını yapıyorum.” (Çehov, 2021:16)</p> <p>“İlk önce kırlara, sonra pencereden görünen çam ormanına doğru gidiyoruz. Doğa gözüme her zamanki gibi görünse de içindeki şeytani bir ses bana bu çamların, köknarların ve gökyüzünden beyaz bulutların üç ya da dört ay sonra öldüğümde yokluğumu fark etmeyeceklerini kulağıma fısıldıyor.” (Çehov, 2021:57)</p> <p>Gök gürültüsü, şimşek, yağmur ve rüzgârla dolu korkunç geceler oluyor, insanlar böylesi gecelere “serçe geceleri” diyor. Hayatımda böyle bir gece geçirdim.” (Çehov, 2021:60)</p> <p>“Her duygu ve her düşünce benden ayrı olarak var; bilime tiyatroya, edebiyata, öğrencilerime ve resimlere yönelik tüm eleştirilerimde en becerikli analistin bile genel düşünce ya da yaşayan bir insanın Tanrısı denilen şeyi bulamayacağını biliyorum. Böyle bir şey yoksa o zaman hiçlik vardır.” (Çehov, 2021:68)</p>
Merhamet	<p>“En çok da Liza için üzülüyorum. Kız konservatuarda okuyor, her zaman hali vakti yerinde insanların yanında bir de giydiği elbiselere bak!” diyor. Kürklü mantosu öyle kötü halde ki, onunla sokağa çıkmaktan utanıyor. Bir başkasının kızı olsaydı önemli değildi ama herkes babasının saygın bir profesör, nişan sahibi bir adam olduğunu biliyor.” (Çehov, 2021:9)</p> <p>“Onu kapıya kadar uğurlarken asık suratla bana bakıp can sıkıntısıyla “Giderek zayıflıyorsunuz! Sergey Fyodoroviç’i çağırıp sizi muayene etmesini söyleyeceğim.” (Çehov, 2021:31)</p> <p>“Tanrı aşkına Nikolay Stepanoviç! Diye göz yaşları içinde yalvarıyor, “Tanrı aşkına, bu yükü üzerimden al! Endişeden ölüyorum.” (Çehov, 2021:37)</p>

	<p>“Ona bakmak içimi acıtıyor.” (Çehov, 2021:37) Hep uzanıyorsun.” diyorum durup nefes aldıktan sonra. “Bu senin için iyi değil. Bir şeylerle oyalanmalısın.” (Çehov2021:38) “Nasıl olduğunu bilirsin canım; kralların en yücesi ve kutsalı merhametli olandır.” (Çehov, 2021:39) “Tanrı aşkına , yukarı çıkıp Liza’ya bir bak, bir şeyi var sanki...” (Çehov, 2021:61) “Ona yardım et! Yardım et! diye yalvarıyordu karım. “Bir şey yap!” (Çehov, 2021:62) Önemli bir şey değil, geçecek. Uyu hadi kızım!” diyordum. (Çehov, 2021:62) “Affedin beni!” dedi. “Dayanılmaz bir şekilde mutsuz hissettim kendimi, dayanamadım ve buraya geldim.” (Çehov, 2021:63) “Yardım edin bana, yardım edin! “ diye yalvarıyor. “Böyle yaşayamam!” (Çehov, 2021:70)</p>
Saygı	<p>“Rusya’da, Profesör Nikolay Stepanoviç adında nişan sahibi emekli bir memur vardır; o kadar çok Rus ve yabancı nişana sahip olduğu için öğrenciler ona “Yürüyen İkona!” adını vermişlerdi. Tanıdıklarının çoğu soylu kimselerdir çünkü yirmi beş-otuz yıldır Rusya’da onun yakından tanımadığı ünlü ve seçkin tek bir insan bile yoktur.”(Çehov, 2021:5) “Rusya’daki tüm üniversitelerin, yurt dışında üç üniversitenin üyesidir.” (Çehov, 2021:5) “Adımı bilmeyen yoktur. Rusya’da eğitilmiş herkes bilir ve yurt dışında ders verilirken adıma ek olarak “saygıdeğer ve seçkin” sıfatları da eklenir. Hem toplum hem de basın tarafından boş yere saldırmak yersizce bir davranıştır. Öyle de olmalıdır. Gördüğümüz gibi adım söylenince pek çok yeteneği olan ve sorgusuz-sualsiz faydalı çok seçkin bir insan akla gelmektedir. ” (Çehov, 2021:5) “İşin aslı adıma asla leke sürmedim ve bu yüzden adım benden şikayetçi olamaz. Talihli bir isim sonuçta.” (Çehov, 2021:5) “Bir dakika sürecek! Oturun sayın meslektaşım! Birkaç şey söyleyip gideceğim.”(Çehov, 2021:19) Sizi rahatsız ettiğim için kusura bakmayın profesör.” diye başlıyor söze kararsızlıkla ve yüzüme bakmadan. “Şey olmasaydı sizi rahatsız etmeye asla cüret etmezdim...” (Çehov, 2021:20) “Ekselansları unvanı aldığımdan ve ekonomi fakültesini dekanı olduğumdan beri ailem, yemek menümüzü ve yeme alışkanlıklarımızı değiştirmek için bunu bir fırsat olarak gördü.” (Çehov, 2021:33) “Edebiyat ve aydınlanmanın tarihinde önemli bir rol oynamış talihli ve yetenekli asil, eski bir aileden geliyor. Kendisi de çok zeki, yetenekli, ve yüksek eğitilmiş biri ama tuhaflıkları da yok değil.” (Çehov, 2021:42) “Ekselansları! diyor elini kalbine götürüp , bana coşkun bir sevgiyle bakarken. “Ekselansları! Tanrı Şahidim olsun! Şuracıkta öleyim! Gaudeamus egitur juvenus! (Hala gençken neşemizi bulalım (Çehov, 2021:53).</p>
Dürüstlük	<p>“Bu ismi taşıyan bendeniz; altmış iki yaşında, kel takma dişleri ve tedavi edilemeyen bir yüz nevrozları olan bir adamım. Adımın parlak ve görkemli olmasının aksine ben çirkin ve pejmürde biriyim. Başım ve ellerim güçsüzlükten titrer, boynum Turgenyev’in kadın kahramanlarından biri gibi kontrbas sapına benzer, göğsüm içeri çöküktür, omuzlarım dardır. Konuşur ya da ders verirken ağzım bir köşeye doğru eğilir, gülümsediğimde tüm yüzüm birden yaşlanır ve kırışıklıklarla kaplanır. Acınası görünüşümde etkileyici hiçbir şey yok, sadece yüz nevrozları baş gösterdiğinde yüzümde tuhaf bir ifade oluşur: yüzümü gören herkes istisnasız “Vah vah, adam gidici!” diye düşünür.” (Çehov, 2021:5-6) “Eskisi gibi ders anlatışım mükemmel, eskisi gibi dinleyicilerimin dikkatini birkaç saat çekebiliyorum. Coşkunluğum, hatipliğim ve neşem; sert, kuru ve dilenciler gibi tekdüze de olsa sesimin kusurlarını neredeyse kapatıyor. Yazı adamı değildir. Yazarlık yeteneğimin olduğu beynimin o kısmı çalışmayı reddediyor.” (Çehov, 2021:6) “Şimdiki hayat tarzıma gelirsek, son zamanlarda mustarip olduğum bir uykusuzluk belası var başımda. Şimdiki hayatımın asıl ve temel yapısını oluşturan şeyin ne olduğunu sorulursa cevabım uykusuzluk olur.” (Çehov, 2021:6) “Gece uyanık yatakta uzanırken her an anormal olduğumu düşünürüm, bu yüzden uyanmanın bir hak olduğu sabahı dört gözle beklerim.” (Çehov, 2021:7) “Her sabah aynı şey.” (Çehov, 2021:8) “Günlük deneyimlerimizin, karıma, onlar hakkında konuşmanın masraflarımızı azaltmayacağına öğretmesi gerekirdi ama karım bunu öğrenmeyi kabul etmiyor ve düzenli olarak her sabah subay oğlumuz hakkında konuşuyor.” (Çehov, 2021:8)</p>

	<p>Benim gibi yaşlı bir babam olsaydı ve yoksulluğundan utandığını bilseydim subaylığı bırakır, bir işçi olurum.” (Çehov, 2021:10)</p> <p>“Üniversitedeki tüm kapıcıların ve odacıların birbirleriyle sıkı fıkı olması sayesinde dört fakültede, dekanlıkta, rektörün odasına, kütüphanede olan biten her şeyi öğreniyor.” (Çehov, 2021:12)</p> <p>“Ne anlatacağımı biliyorum ama derse nasıl gireceğimi bilmiyorum, yani nereden başlayacağımı ya da nerede bitireceğimi bilmiyorum.” (Çehov, 2021:15)</p> <p>“Bunun anlamı dikkatleri dağılmış demektir.” (Çehov, 2021:16)</p> <p>“Ders vermek kadar hiçbir spor, hiçbir oyun ya da hobi bana bu zevki vermiyor.” (Çehov2021:17)</p> <p>“Ne yazık ki ne filozofum ne de teolog.” (Çehov, 2021:17)</p> <p>“Uykusuzluk ve artan güçsüzlük, beni tuhaf bir yere götürüyor.” (Çehov, 2021:18)</p> <p>“Bu tür anları atlamaktan çok kolay değil.” (Çehov, 2021:18)</p> <p>“Öğrencilerin kavga etmesini ve benim onlara yere diz çöktürmemi komik bulurdu, gülerdi.” (Çehov, 2021:24)</p> <p>“Ben de güzel kıyafetlere ve güzel kokulara pek düşkünüm.” (Çehov, 2021:24)</p> <p>Duygusal ve güven duyan bir toplumu, sahnenin şimdiki halinin bir okul olduğuna inandırmak mümkün olabilir ama gerçekten okulun ne olduğunu bilen birisi bu yemi yutmaz.”(Çehov, 2021:26)</p> <p>“Sahne tüm sanatları birleştiren bir güçtü ve oyuncular da misyonerdiler.” (Çehov, 2021:26)</p> <p>“Katya aşıkta, işine inanıyordu ve mutluymuştu, ancak ben mektuplarında her şeyin iyiyeye gitmediğine dair şüphesiz bazı işaretler görmeye başladım.” (Çehov, 2021:27)</p> <p>“Soylu biri ya da üçüncü dereceden memur olabilirsiniz ama bir kızınız varsa taliplilerin, çöpçatanların ve evliliğin evinize ve yaşam tarzınıza getirdiği o küçük burjuva atmosferden onu koruyamazsınız.”(Çehov, 2021:33)</p> <p>Kötü bir adam diyemem, çünkü onu tanımiyorum ama sana daha önce binlerce kez söylediğim gibi ondan hoşlanmıyorum!” (Çehov, 2021:36)</p> <p>“Nefret, küçümseme, öfke, tiksinti ve korku doluyum.” (Çehov, 2021:39)</p> <p>“Fakat sonunu mahvediyorum, dibe batıyorum.” (Çehov, 2021:41)</p> <p>“Korkudan ödü kopuyor belli.”(Çehov, 2021:43)</p> <p>“Ben yaşlı bir adamım, otuz yıldır ders veriyorum ama ne dejenerasyon ne de ideal yoksunluğu gördüm, günümüzün geçmişten daha kötü olduğunu da düşünmüyorum.” (Çehov, 2021:45)</p> <p>“Bana bugünkü öğrencilerimde neyi sevmediğimi sorsalardı evirip çevirmeden doğuca söylerdim.” (Çehov2021:46)</p> <p>“Bana bugünkü öğrencilerimde neyi sevmediğimi sorsalardı evirip çevirmeden doğuca söylerdim.” (Çehov, 2021:46)</p> <p>“Şu anki ruh halimle sanki onu ezelden beridir görüyormuş ve dinliyormuşum gibi beş dakika bile ondan bıkmama yetiyor. Zavallı adamdan nefret ediyorum” (Çehov, 2021:54)</p> <p>“Mağlup oldum. Durum buysa düşünmenin, konuşmanın bir anlamı yok. Olacakları oturup beklemekten başka yapacak bir şey yok.” (Çehov, 2021:69)</p>
Sabır	<p>“Bende bir devenin yorulmazlığı ve sabrı vardır ve bu önemlidir.” (Çehov, 2021:5)</p> <p>“Akordeonu ya da çingirakları dinlerken hayalimde kendimi hekim olarak görür, gözümün önünde birbirinden güzel tablolar canlanırdı. Görüyorsun ya, hayallerimin hepsi gerçekleşti.” (Çehov, 2008:48).</p>
Mütevazılık	<p>“Ayrıca eğitilmiş, alçakgönüllü ve dürüst de bir adamım. Burnumu asla edebiyata ya da siyasete sokmadım, cahillerle polemige girip popülerlik peşinde koşmadım ne halka açık yemeklerde ne de dostlarımla cenazelerinde konuşmadım...” (Çehov, 2021:5)”</p>
Aile Bütünlüğü	<p>“Çayımı içerken Liza, kürk mantosu ve şapkasını giymiş, eşinde müzik defteri ile konservatuara gitmeye hazır halde içeri girer. Yirmi iki yaşında. Daha küçük görünüyor, güzel bir kız, karımın gençlik haline benziyor. Alnımı ve elimi sevgiyle öper. “Günaydın babacığım, iyi misin?” der. (Çehov2021:9)</p> <p>“Çocukken dondurmaya çok severdi, onu sık sık pastaneye götürürdüm.” (Çehov, 2021:9)</p> <p>Beni görünce ağlamaya başladı ve boynuma sarıldı. “Canım babacığım!” diye hıçkırıklara gömüldü, “Canım, iyi yürekli babacığım, neyim olduğunu bilmiyorum... Çok mutsuzum!” (Çehov, 2021:62)</p>

Özgürlük	“Dükkân işletmiyorum! diye devam ediyorum öfkeyle. “Ne tuhaf! Neden bağımsız olmak istemiyorsunuz? Bağımsız olmaya karşı neden böyle önyargılısınız?” (Çehov, 2021:23) “Fakat Ruslar kadar sıkıcı değil ve içlerinde sanatsal üreticiliğin asıl unsurunu, yani Ruslarda olmayan kişisel özgürlüğü bulabiliyorsunuz.” (Çehov, 2021:51) “Görünüşe göre ünlü isimler, o isimleri taşıyanlardan bağımsız olarak kendi başarılarına yaşıyor gibiler.” (Çehov, 2021:69)
Çalışkanlık	“Pyotr İgnayeviç çalışma odamdaki masada bir kitabın ya da hazırlık metninin üzerine eğilmiş oturuyor; benim uygulamaya öğretmenim, alçak gönüllü ve çalışkan ama otuz beş yaşında çok da zeki olmayan, şimdiden saçları dökülmüş, şişman bir adam; sabahtan akşama kadar çalışır, bir sürü şey okur, okuduğu her şeyi çok iyi hatırlar, bu bakımdan tam bir bulunmaz Hint kumaşdır.” (Çehov, 2021:13) “Çalışma alanı dışında bir çocuk kadar saftır.” (Çehov2021:13) “Dersten sonra eve gidip çalışıyorum. Dergileri ve makaleleri okuyor ya da sonraki dersime hazırlık yapıyorum, bazen bir şeyler de yazıyorum.” (Çehov, 2021:19) Elbette, en iyisini siz bilirsiniz. Biraz daha çalışın ve bana öyle gelin.” (Çehov, 2021:21) “ Fransızca kitapları okurken arada bir açık pencereden dışarı bakıyorum.” (Çehov, 2008: 61). “Gerçekten tiyatroya dön! Çalışırsın, sanat yolunun kutsallığı vardır, hizmetin değerlenir.” (Çehov, 2008:67).

Tablo 1’de Öylesine Bir Hikâye Adlı Hikâyede Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi’nde değerler incelenmiştir. Öyküden alıntılar yapılmıştır. Öyküde en çok Sevgi ve Dürüstlük değerlerine yer verildiği görülmektedir. Tıp Profesörü Nikolay Stepanoviç’in yakın dostunun manevi kızı Katya’ya yardımcı olmaya çalışması Merhamet değeri için bir örnektir. Nikolay Stepanoviç, hayatında ve ailesinde memnuniyetsizlikler yaşasa da sabırla anlayışlı olmaya çalışmaktadır. Bu da Sabır değerinin öyküde yer aldığını göstermektedir. Öykünün temelini oluşturan profesörün huysuz karısının hayatı zorlaştırıcı etkisine karşılık profesör ve Katya’nın kurdukları bağ hayatın gündelik koşturmasının içinde farklı bir yere taşınıyor. Bu öykü Anton Cehov’un olgunluk döneminde yazdığı bir hikâyedir.

Tablo 2: Öylesine Bir Hikâye Adlı Öyküde Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi Yönünden Tutum ve Davranışların Dağılımı

Değer	Alt Tema	Değerin Yer Aldığı Sayfalar	Frekans
Erdem-	Sevgi	13,15,15,16,18,19,19,41,69,72	10
Değer-	Yardımseverlik	13,29	2
Eylem	Duyarlılık	18, 52	2
çerçevesi	Dostluk	5,22,28	3
	Estetik	16,57,60,68	4
	Merhamet	9,31,37,37,38,39,61,62,62,63,70	11
	Saygı	5,5,5,5,19,20,33,42,53	9
	Dürüstlük	6,6,6,7,8,8,10,12,15,16,17,17,18,18,24,24,26,26, 27,33,36,39,41,43,45,46,46,54,69	29
	Sabır	5,48	2
	Mütevazılık	5	1
	Aile Bütünlüğü	9,9,62	3
	Özgürlük	23,51,69	3
	Çalışkanlık	13,13, 19,21,61,67	6
Toplam			85

Tabloya bakıldığında Öyle Bir Hikâye adlı durum öyküsünde, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nin Erdem-Değer-Eylem çerçevesi yönünden (f=85) ifade tespit edilmiştir. Bu ifadelerin tutum ve davranışlara göre eserde dağılımı şu şekildedir; Sevgi (f=10), Yardımseverlik (f=2), Duyarlılık (f=2), Dostluk (f=3), Estetik (f=4), Merhamet (f=11), Saygı (f=9), Dürüstlük (f=29), Sabır (f=2), Mütevazılık (f=1), Aile Bütünlüğü (f=3), Özgürlük (f=3),

Çalışkanlık (f=6) cümle olduğu tespit edilmiştir. En çok yer alan değer Dürüstlük olduğu görülmektedir. Merhamet ve Sevgi de en fazla yer alan değerler arasındadır.

Marangozun Köpeği Kaştanka Adlı Öyküde Değerler

Anton Çehov'un Marangozun Köpeği Kaştanka hikâyesi, sarhoş bir marangozun yanında zor şartlarda yaşayan Kaştanka adındaki köpeğin hikâyesidir. Kaştanka kaybolup, onu sirkte gösteri köpeği yapan bir palyaço tarafından bulunur. Öyküde Kaştanka'nın yeni hayatına alışma sürecine okuyucu tanık olur. Yazar Kaştanka'nın, eski hayatı ile yeni, konforlu hayatı arasındaki içsel çatışmayı okuyucuyla paylaşmaktadır (Çehov, 2022).

İnsanın yaşamında karşısında çıkabilecek zorlukları, yeni bir hayata alışma sürecini bir köpeğin gözünden yazar ustalıkla aktarmaktadır. Anlatımı sade olan bu öyküde, okuyucu kendisinden de bir şeyler bulacaktır.

Tablo 3: Marangozun Köpeği Kaştanka Adlı Öyküde Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi'nde Değerlerin Analizi

Değerler	Örnek Cümleler
Sevgi	<p>“Kaştanka inleyip ayaklarına dolanınca adam onu görmezlikten gelemeydi. Eğilip başını okşadı.” (Çehov, 2021:10).</p> <p>“Yeni sahibi koltukta oturmuş puro içerken, Kaştanka kuyruğunu salladı ve hangisinin evini daha çok sevdiğine karar vermeye çalıştı: bu yabancının mı yoksa marangozun mu? (Çehov, 2021:11).</p> <p>“Dışarıda köpek havlamaları duydu ve cevap vermek istedi ama birden beklenmedik hüzne kapıldı. Luka Aleksandriç'i, oğlu Feduşka'yı ve tezgahın altındaki rahat yerini hatırladı... Uzun kış gecelerinde marangozun bir keresteyi nasıl rendelediği ya da yüksek sesle gazete okuduğu, Feduşka'nın onunla oynadığı gözlerinin önüne geldi.” (Çehov, 2021:12).</p> <p>“Dışarıda köpek havlamaları duydu ve cevap vermek istedi ama birden beklenmedik hüzne kapıldı. Luka Aleksandriç'i, oğlu Feduşka'yı ve tezgahın altındaki rahat yerini hatırladı... Uzun kış gecelerinde marangozun bir keresteyi nasıl rendelediği ya da yüksek sesle gazete okuduğu, Feduşka'nın onunla oynadığı gözlerinin önüne geldi.” (Çehov, 2021:12).</p> <p>“Ne var ki, yabancının evinde sevgiyle sunulan bolca yemek hiç de yabana atılacak bir şey değildi.” (Çehov, 2022: 15).</p> <p>Sahip bir tencere aldı, içine su koydu ve kazın yanına gitti. “İç hadi, İvan İvaniç! Dedi sevgiyle ve tencereyi önüne koydu. “Hadi iç, canım.” (Çehov, 2021:29)</p> <p>“Yaşlı kedi, domuza bakıp sanki onu selamlar gibi neşeyle miyavladı. Domuz, ona yaklaştı ve burnunu karnına sürterek sevgi, dostluk ve güven tazeledi.” (Çehov, 2022. 34).</p> <p>“Birden onları hatırladı, sandalyeden aşağı atladı ve neşeyle havlayarak o yüzlere doğru koştu.” (Çehov, 2021:37).</p> <p>“Kaştanka onları arkadan izliyor ve sanki onları bütün hayatı boyunca , bir an bile ayrı lamamışçasına izlemiş gibi hissediyordu.” (Çehov, 2021:37).</p> <p>“Efendinin kendisine kızmadığını fark eden köpek, cesaretle başını onun bacaklarına dayadı. Üzüntüsünü paylaşmak ister gibi bir görünüşü vardı. Sonra başını kaldırıp bakışlarını adamın gözlerine dikti. Onun neden bu kadar üzülüğünü anlamaya çalışıyordu.” (Çehov, 2022: 59).</p> <p>“Fiyador Timoviç, geceleri şiltesinden ayrılmaktan hoşlanmazdı. Ama bu gece özel bir durumun varlığını sezdiğinden o da efendisinin yatak odasına gidip Teyzecik'in yanına geçti. Burnunu efendisinin bacağına sürüp mırıltılı sesler çıkararak ona olan bağlılığını ve sevgisini göstermeye çalıştı.” (Çehov, 2022:59).</p> <p>“Efendi, onu kucağına aldı, sırtını okşadı ve başının üstüne bir öpücük kondurduktan sonra kedinin yanına koyup bavulun kapağını kapattı.” (Çehov, 2022. 75).</p> <p>“Onun, yaşlı adamla ve çocukla buluştuğu an, yabancı efendi dâhil herkes, Kaştanka'yı alkışlar, ıslıklar ve övgülü bağırışlarla kutladı.” (Çehov, 2022: 82).</p>

	<p>“Hey Kaştanka, sevgili tilki yüzlüm, biliyor musun, şaşkınım birisin sen! Bir dülgerin, marangozun yanındaki değeri neyse; senin, benim yanımdaki değerim de aynı.” (Çehov, 2022: 83).</p> <p>“Ama şu anda önemli olan, adamın bunca ayrılıktan sonra kendisine heyecanla, sevinçle kucak açmasıydı. Fedyuşka bile nasıl da içtenlikle karşılamıştı onu.” (Çehov, 2022: 83).</p> <p>“Onun yeri marangozun yanındaydı ve bununla ilgili en ufak bir şüphe bile yoktu içinde.” (Çehov, 2022:83).</p>
Yardıms severlik	<p>“Neyse ki, o anda bulunduğu güvenli ortam ve yüreğini ısıtan sıcak davranışlar anılarını unutturup çektiği acıları bastırdı.” (Çehov, 2022. 17).</p> <p>“Bir yabancı kendisine kucak açarak evini paylaşmıştı...” (Çehov, 2022:19).</p> <p>“İyi kalpli adam bulaşığı yıkarken o, bir kenara yatıp patilerini ileri uzattı ve kuyruğunu keyifle sallayarak yabancıyı ilgiyle izlemeye başladı.” (Çehov, 2022:14).</p> <p>“Karyolanın diğer yanına geçip yatanı tanıyınca korkusu yok oldu. Uyuyan adam, kendisine kucak açan, besleyen, evinde barındıran yeni sahibiydi.” (Çehov, 2022: 20-21).</p>
Duyarlılık	<p>“Elini yavaşça uzatarak köpeğin sırtındaki karları temizlerken: “Görünüşüne bakılırsa bir sahibin olmalı, dedi. Sokak köpeği olmadığını belli. Sahibin nerede? Onu kaybettin sanırım.” (Çehov 2022: 13).</p> <p>“Efendinin kendisine kızmadığını fark eden köpek, cesaretle başını onun bacaklarına dayadı. Üzüntüsünü paylaşmak ister gibi bir görünüşü vardı. Sonra başını kaldırıp bakışlarını adamın gözlerine dikti. “Onun neden bu kadar üzüldüğünü anlamaya çalışıyordu.” (Çehov 2022: 59).</p>
Dostluk	<p>“Yabancı adamın sıcak, dostane ses tonunu hissedince Kaştanka, adamın elini yaladı ve daha da acınası bir sesle inleyip sızlandı.” (Çehov, 2021:10)</p> <p>“Kaştanka ile dostça birbirlerinin burnunu kokladılar ve sonra sokaktan aşağı koşular...” (Çehov, 2021:12)</p> <p>“Sonunda dostluğuna inanan Kaştanka, adamın elini yaladı.” (Çehov, 2022: 13).</p> <p>“Bu arada sana ne desem? İsimsiz olmaz, değil mi dostum?” (Çehov, 2021:15)</p> <p>“Hiç usanmadan uzun bir nutuk attıktan sonra leğenin yanına geldi ve Teyzecik’e güvendiğini kanıtlamak için, ona dokunmadan birkaç nohut yedi. Bu davranıştan memnun kalan köpek, kendisinin de ona güvendiğini gösterebilmek için burnunu uzatıp kazı yakından kokladı ve ince ince sesler çıkardı.” (Çehov, 2022: 27).</p> <p>“Zavallı İvan İvaniç! Dedi sahip kederle. Ben de baharda onu kırlara götürmeyi, yeşil çimenler üzerinde yürüyeceğimizi düşünüyordum. Ah canım dostum benim, artık yoksun ! Sensiz ne yaparım ben?” (Çehov, 2021: 29)</p> <p>“Yaşlı kedi, domuza bakıp sanki onu selamlar gibi neşeye miyavladı. Domuz, ona yaklaştı ve burnunu karnına sürterek sevgi, dostluk ve güven tazeledi.” (Çehov, 2022. 34).</p> <p>“Köpek, oda ve çalışma arkadaşının bu yaklaşımından çok mutlu oldu. İçinde yoğunlaşan dostluk duygularının etkisiyle kedinin patisini yaladı ve kaygılı sesler çıkararak sızlanmaya, dert yanmaya başladı.” (Çehov, 2022: 57).</p> <p>“-Sevgili İvan İvaniç, taze su iyi gelebilir sana, dedi efendi, tatlı, dost bir sesle.” (Çehov, 2022: 60).</p> <p>“-Zavallı İvan İvaniç, dedi. Seninle ne güzel işler yapıyorduk. Daha neler yapacaktık neler. Sadece iş arkadaşım değildin; arkadaşımydın, dahası dostumdu. Derdimi seninle paylaştım. Sen de bana çok şeyler anlattırдың. Dilimiz farklı olsa da birbirimizi anlayabiliyorduk...” (Çehov, 2022: 62).</p>
Estetik	<p>“Lapa lapa kar yağıyor, kaldırımın üzerine, atların sırtına ve arabacıların şapkalarına inip onları beyaza boyuyordu; hava karadıkça her şey daha da beyaz görünüyordu.”(Çehov, 2021:8)</p> <p>“Uyuyakaldı. Rüyasında köpeklerin yanında koşarak gittiğini, içlerinden bir tanesinin daha önce sokakta gördüğü bir gözü kör, burnunun etrafı tüylerle kaplı yaşlı, tüylü kaniş de vardı. Feduşka elinde bir yontu ile kanişi kovalıyordu, sonra Feduşka da tüylerle kaplandı ve neşeye Kaştanka’nın yanında havlamaya başladı.” (Çehov, 2021:12)</p> <p>“Keder anlaşılmas bir şekilde üzerine çöküyor ve odaya karanlık çökerken yavaş yavaş onu ele geçiriyordu.” (Çehov, 2021:23)</p>

	<p>“İçi canavarlarla dolu kocaman, az ışıklı bir oda gördüğünü sandı.” (Çehov, 2021:33) “Bu yeni dünya çok büyük ve ışıklıydı; baktığı her yerde, tabandan tavana kadar her yer yüzlerle doluydu.” (Çehov, 2021:36)</p>
Merhamet	<p>“Nereden çıktın sen, köpekçik? Canını yaktım mı? Ah seni zavallı şey... Kızma, sakın kızma... Benim hatamdı.” (Çehov, 2021:10).</p> <p>“Neden sızlanıyorsun? Dedi adam ve köpeğin sırtındaki karları eliyle temizledi. “Sahibin nerede ? Kayboldun mu yoksa ? Ah, zavallıcık seni! Ne yapacağız şimdi?” (Çehov, 2021:10). “Sahibin seni iyi beslememiş.” dedi yabancı, köpeğin her şeyi bir lokmada yalayıp yuttuğunu görünce.” Ne kadar zayıfsın! Bir deri, bir kemik..” (Çehov, 2021:11). Yine de yabancıyla birlikte olmanın avantajı vardı: ona yiyecek bir sürü şey vermişti – yiğidi öldür hakkını yeme - ve Kaştanka yüzünde tatlı bir gülümsemeye masanın yanında otururken hiçbir zaman ne ona vurmuş ne onun ayağını yere vurmuş ne de ona “Çık dışarı, seni lanet şey!” diye bağırıyordu. (Çehov, 2021:11). “Purosunu bitince yeni sahibi dışarı çıktı ve elinde küçük bir hasır matla döndü.” Köpekçik, buraya gel! Derken hasırını da kanepenin yanına, köşeye koydu.” Oraya yat! Git uyu hadi!” (Çehov, 2021:11) “Adam, daha yumuşak bir sesle çağırmasını yineledi. -Korkma yavrum, gel yanıma.” (Çehov 2022: 13). “-Anlaşılan seni yeterince beslemiyorlarmış, dedi onu ilgiyle izleyen adam. Baksana çok sıkıcasın, bir deri bir kemik kalmışsın. Yazık” (Çehov, 2022: 14). “Korkma sakın, köpekçik” dedi. “Bakma onlara sen, iyilerdir, sana bir şey yapmazlar.” (Çehov, 2021:15) “Kaştanka, karşısına oturup gözlerini sevgiyle, hayranlıkla adama diktiğinde tek bir tekme bile yememişti ondan.” (Çehov, 2022: 15). “Ne oldu İvan İvaniç? Diye sordu sahip. “Neden çılgın atıyorsun? Hasta mısın yoksa?” (Çehov, 2021:27) “Efendi, çok duygulanmıştı. İri iri göz yaşları yanaklarından aşağı süzülürdü. Adam öylesine üzgündü ki, İvan İvaniç’e bakakalmıştı ve gözyaşlarını silmek aklına bile gelmiyordu.” (Çehov, 2022: 61). “O anda tek istediği şey doya doya, içini çeke çeke ağlamaktı. Bunun için kanepenin altına girdi ve tiz bir sesle ağlayıp inlemeye başladı.” (Çehov, 2022: 64).</p>
Saygı	<p>Fakat marangozun onun ulumasından ve havlamasından korkmak yerine sırtıttığını, hazır ola geçip selam verdiğini görünce şaşırır.”(Çehov, 2021:7). “Ne kadar da tatlısın sen böyle!” dedi yabancı. “Gerçek bir tilki! Fazla bir şansım yok değil mi? Hadi gel, belki senin için bir şeyler bulabilirim.” Dedikten sonra ışık çaldı.” (Çehov2021:10).</p> <p>“Öfkelenir, deliye dönerdi ama dönüp de küçük efendisine bir kötülük yapmazdı.” (Çehov, 2022:17).</p>
Dürüstlük	<p>“Gününe nasıl geçirdiğini ve en sonunda kendisinin bilmediği bu kaldırımında nasıl bulunduğunu çok iyi hatırlıyordu.” (Çehov, 2021:6).</p> <p>“Kaştanka yolda çok yaramazlık yaptığını hatırlıyordu.”(Çehov, 2021:6). “Annem bana gebe kaldığından beri günah içindeyim! Ah, ne günahkarım ben! Şimdi sokakta yürüyor ve sokak lambalarına bakıyoruz ama ölünce cehennem ateşiyle yanacağız...” (Çehov, 2021:7). “Daha çok yedikçe daha çok aç hissediyordu.”(Çehov, 2021:11). “Kaştanka bir sürü yemek yedi ama hala doymamıştı.”(Çehov, 2021:11). “Anlaşılan çok akıllı bir kazdı.” (Çehov, 2021:15). “Kaştanka böylesi bir hayvana karşı havlamanın ve hırlamanın bir anlamı olmadığını fark etti.” (Çehov, 2021:19). “Fyodor Timoyefiç çok farklı türde bir beyefendiydi.” (Çehov, 2021:22). “O ölüyor Teyzecik.” Dedi sahip ellerini kavuşturarak. “Evet, ölüyor! Ölüm odanıza geldi! Ne gelir elimizden?” (Çehov, 2021:28). “Yapacak bir şey yok.” Dedi sahip üzüntüyle. “Her şey bitti. İvan İvaniç’in işi bitti.” (Çehov, 2021:29). “Fakat Teyzecik çok üzgündü ve ağlamak istiyordu.” (Çehov, 2021:30).</p>

	<p>“Hiçbir şey hazır değil, hiçbir şey çalışmadık, yeterince prova bile yapmadık. Bu tam bir fiyasko olacak!” (Çehov, 2021:32).</p> <p>“Annem bana gebe kaldığından beri günah içindeyim!” Diye mırıldandı. “ve sen Kaştanka, sen tam bir sersemsin. Bir insanla kıyaslandığında bir doğramacı, bir doğramacile kıyaslandığında sen bir marangoz gibisin...” (Çehov, 2021:37).</p> <p>“Kirlı duvar kağıdıyla küçük odayı, kazı, Fyodor Timyefiç’i, lezzetli yemekleri, dersleri, sirkı hatırlıyordu ama tüm bunlar ona artık uzun , karmaşık ve acı dolu bir düş gibi geliyordu.” (Çehov, 2021:38).</p>
Sorumluluk	“Marangoz sürekli onu kaybettiği için duruyor ve öfkeyle ona bağıırıyordu.” (Çehov, 2021:6)
Çalışkanlık	<p>“Bir saat boyunca piramit üzerinde çalıştıktan sonra yorulmak nedir bilmeyen adam, İvan İvaniç’e kediyi at gibi nasıl süreceğini öğretmeye çalıştı filan.” (Çehov, 2021:20)</p> <p>“Dersler bitti, adam alnından teri sildi ve çıktı.” (Çehov, 2021:20)</p> <p>Sahipleri geç saatlere kadar uyuyor, çayını içiyor ve sonra hemen numaraları üzerine çalışmaya başlıyordu. Her gün bıçkı tezgahı, kamçı, halkalar odaya getiriliyor ve her Allah’ın günü aynı şeyler tekrar ediliyordu. Dersler üç-dört saat sürüyor ve bazen Fyodor Timofeyiç ders bittiğinde öyle yorgun oluyordu ki, bir sarhoş gibi yalpalıyor; İvan İvaniç gagasını açıp zorlukla nefes alıp veriyor ve sahibinin yüzü kıpkırmızı hale geliyor ve alnında terleri silemiyordu bile.” (Çehov, 2021:23)</p> <p>“Dersler ve yemek, günü ilginç kılan şeylerdi ama akşamları çok sıkıcı oluyordu.” (Çehov, 2021:23)</p> <p>“Bir gün yeni hayatına alışıp bir deri bir kemikten artık besili, etli butlu bir köpeğe dönüştüğünde sahibi yanına geldi, onu okşadı ve ona “Teyzecik, artık çalışma zamanı dedi.”</p> <p>“Boş boş oturmak bitti. Seni artist yapacağım. Artist olmak ister misin?” (Çehov, 2021:23)</p> <p>“Böylece sahibi ona her numarayı öğretmeye başladı. İlk ders; arka ayakları üzerinde durup yürümekti ve Kaştanka bunu çok sevdi. İkinci ders; arka ayakları üzerinde zıplayıp sahibinin onun başının üzerinde tuttuğu şeker parçasını kapmaktı. Bu derslerden sonra dans etti, ipin üzerinde koştu, müzikle birlikte uludu, çanı çaldı, silahı ateşledi ve bir ay içinde Mısır Piramidi numarasında başarılı bir şekilde Fyodor Timofeyiç’in yerini aldı. Hevesli bir öğrenciydi ve başarılarından dolayı mutluydu; dili dışarıda bir ipin üzerinde koşmak, halkaların içinden geçmek ve yaşlı Fyodor Timofeyiç’in üzerine çıkmak en büyük eğlencesiydi. Her başarılı numarasından sonra neşeli ve mutlu bir şekilde havlıyordu. Sahibi hem şaşkın hem de öyle mutluydu ki ellerini ovuşturup duruyordu. “Yetenek! Yetenek!” dedi. “Su götürmez bir yetenek bu! Sen gerçek bir artist olacaksın!” Teyzecik “yetenek” kelimesine öyle alışmıştı ki, sahibi her söylediğinde neşeyle havaya sıcıyor ve sanki adı buymuş gibi etrafına bakınıyordu.” (Çehov, 2021:23-24)</p>

Yukarıdaki toplaya bakıldığında Kaştanka durum öyküsünde Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nin Erdem-Değer-Eylem çerçevesi yönünden kök değerlerine ilişkin alıntılar görüldüğü gibidir. Öyküde değerlere ilişkin cümlelere yer verilmiştir. Kaştanka bir köpeğin gözünden dostluk, dürüstlük, sevgi, duyarlılık, merhamet, sorumluluk gibi değerleri okuyucuya kazandırılması için etkileyici bir öyküdür. Olay örgüsünün akıcılığı ve konunun merak uyandırıcı olması bu öykünün değerler eğitimi aktarımında kullanılması için diğer önemli unsurlardır.

Tablo 4. Kaştanka Eserinde Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi Yönünden Tutum ve Davranışların Dağılımı

Değer	Alt Tema	Değerin Yer Aldığı Sayfalar	Frekans
Erdem-Değer-Eylem çerçevesi	Sevgi	10,11,12,12,15,29,34, 37, 37, 59, 59, 75, 82, 83, 83, 83.	16
	Vatanseverlik	17,19,14,21	4
	Duyarlılık	13,59	2
	Dostluk	10,12,13,15,27,29,34,44,57,60,62	11
	Estetik	8,12,23,33,36	5
	Merhamet	10,10,11,11,11,13,14,15,15,27,61,64	12
	Saygı	7,10,17	3
	Dürüstlük	6,6,7,8,11,11,15,19,22,28,29,30, 32,37,38	15

Sorumluluk	6	1
Çalışkanlık	20,20,23,23,23,24	6
Toplam		75

Tabloya bakıldığında Marangozun Köpeği Kaştanka adlı durum öyküsünde, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin Erdem-Değer-Eylem çerçevesi yönünden (f=75) ifade tespit edilmiştir. Bu ifadelerin tutum ve davranışlara göre eserde dağılımı şu şekildedir; Sevgi (f=6), Vatanseverlik (f=4), Duyarlılık (f=2), Dostluk (f=11), Estetik (f=5), Merhamet (f=12), Saygı (f=3), Dürüstlük (f=15), Sorumluluk (f=1), Çalışkanlık (f=6) cümle olduğu tespit edilmiştir. En çok görülen değer Sevgi'dir. Dürüstlük, Merhamet ve Dostluk değerleri bu değerden sonra en çok geçen diğer değerlerdir.

SONUÇ

Çehov'un hikâyeleri, ilgi çekici konuları, sürükleyici anlatımıyla dünya klasikleri arasında yerini almıştır. Bu araştırmada incelenen iki öykü de ilgi çekici konularıyla, lise döneminde eğitim gören öğrencilerin kolaylıkla okuyabileceği durum öyküleridir.

Her iki öyküde de değerlere sık sık yer verildiği görülmüştür. İki öyküde de özellikle "Sevgi" değerine oldukça fazla yer verildiği görülmektedir. Araştırmamızda ulaştığımız bu sonuca benzer bir sonuç Çelik'in (2025:146) Muzaffer İZGÜ'nün 1980-1990 yılları arasında yayınlanan çocuk kitaplarındaki kök değerleri tespit ettiği tezinde de görülmüştür. İzgü de bu öykülerinde ağırlıklı olarak "Sevgi" kök değerine yer vermiştir. Bu durumun, çocukluk ve gençlik dönemlerinde, bu yaş grubuna "Sevgi" değerinin kazandırılmasının öneminden kaynaklanmış olduğu düşünülebilir.

Araştırmamızın sonuçlarına göre; "Öylesine Bir Hikâye" adlı durum öyküsünde, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin Erdem-Değer-Eylem çerçevesi yönünden (f=85) ifade tespit edilmiştir. Bu ifadelerin tutum ve davranışlara göre eserde dağılımına bakıldığında; Sevgi (f=10), Yardımseverlik (f=2), Duyarlılık (f=2), Dostluk (f=3), Estetik (f=4), Merhamet (f=11), Saygı (f=9), Dürüstlük (f=29), Sabır (f=2), Mütevazılık (f=1), Aile Bütünlüğü (f=3), Özgürlük (f=3), Çalışkanlık (f=6) cümle olduğu tespit edilmiştir. En çok yer alan değer Dürüstlük olduğu görülmektedir. Merhamet ve Sevgi de en fazla yer alan değerler arasındadır.

Araştırmamızla benzerlik gösteren ve değerler eğitimi hakkında yazılmış olan bir araştırmada ünlü Türk yazarların çocuk edebiyatı alanında yazdığı öykülerde geçen değerleri incelemek ve bu öykülerin değerler eğitimi açısından önemini analiz etmek amaçlanmıştır. Araştırma 24 adet öykü kitabında yer alan 71 öykü doküman analizi yöntemi ile kök değerleri taşınması bakımından incelenmiştir. İncelenen kitapların tamamında "Sevgi" değeri toplamda 49 kez işlenmiştir ve araştırmada en çok yer alan değerdir. "Sorumluluk" değeri araştırmanın tamamında 41 defa yer alan değer olarak en çok işlenen değerler arasında görülmüştür. Çalışmanın tamamında "Yardımseverlik" değeri 36 kez, "Dürüstlük" değeri 25 kez, "Dostluk" değeri 23 kez, "Adalet" değeri 17 kez, "Sabır" değeri 14 kez, "Özdenetim" değeri 12 kez, "Saygı" değeri 11 kez geçmektedir. Çalışmanın en az işlenen "Vatanseverlik" değeri çalışmada 1 kez tespit edilmiştir (Eroğlu 2025:119).

Marangozun Köpeği Kaştanka adlı durum öyküsünde, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin Erdem-Değer-Eylem çerçevesi yönünden (f=75) ifade görülmektedir. Bu

ifadelerin tutum ve davranışlara göre eserde dağılımına bakıldığında; Sevgi (f=6), Vatanseverlik (f=4), Duyarlılık (f=2), Dostluk (f=11), Estetik (f=5), Merhamet (f=12), Saygı (f=3), Dürüstlük (f=15), Sorumluluk (f=1), Çalışkanlık (f=6) cümle olduğu tespit edilmiştir. En çok görülen değer “Sevgi” değeridir. Dürüstlük, Merhamet ve Dostluk değerleri Sevgi değerinden sonra en çok karşılaşılan diğer değerlerdir. Serbest (2024: 104-109) George Orwell’in Hayvan Çiftliği ve Martı romanlarında değerleri incelemiştir. Martı eserinde “Öz Denetim” kök değerinin açık bir şekilde ele alındığı görülmüştür. Hayvan Çiftliği adlı romanda ise en fazla yer verilen kök değer “Dostluk” kök değeridir.

Araştırmamızda Anton ÇEHOV’un “Öylesine Bir Hikâye” ve Marangozun Köpeği Kaştanka” adlı öyküleri Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nin Erdem-Değer-Eylem çerçevesi yönünden değerler açısından incelenmiştir. Her iki durum öyküsünün de Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nin Erdem-Değer-Eylem çerçevesinde yer alan değerlerin kazandırılmasında yardımcı olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

KAYNAKÇA

- Akbaş, O. (2004). *Türk milli eğitim sisteminin duyuşsal amaçlarının (değerlerinin) ilköğretim II. kademedeki gerçekleştirme derecesinin değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Altan, M. Z. (2011). Çoklu zekâ kuramı ve değerler eğitimi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(4), 53-57.
- Bishop, C. D. (Edit). (1993). Report of the task force on values in education for the state of arizona, arizona department of education. www.eric.ed.gov, ERİC, Document: ED, 386 270.
- Çehov, A. (2008). *Öyle bir hikâye*. İstanbul: Can Yayınları.
- Çehov, A. (2021). *Marangozun köpeği kaştanka*. İstanbul: Maviçatı Yayınları.
- Çehov, A. (2021). *Öylesine bir hikâye*. İstanbul: Maviçatı Yayınları.
- Çehov, A. P. (2022). *Marangozun köpeği kaştanka*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Çelik, Ö. (2025). *Muzaffer İzgü’nün 1980-1990 yılları arasında yayımlanan çocuk kitaplarının kök değerler eğitimi açısından incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Cemiloğlu M. (2003). *Türk dili ve edebiyatı öğretimi eğitimi*. Bursa: Alfa Yayınları.
- Corbin, J. ve Strauss, A. (2008). *Basics of qualitative research: techniques for developing grounded theory*. Thousand Oaks: Sage.
- Creswell, J. W. (2013) *Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Eroğlu, S. (2025). *Ünlü Türk yazarların çocuk edebiyatı alanında yazdığı öykülerin değerler eğitimi açısından incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Ersoy,H.Y. (2018). Değerler eğitimi açısından Türk dili ve edebiyatı programında Divan Lgat- İt Türk. *International Journal Of Humanities And Education*, 11-31.

Kurdayıoğlu,M. ve akıcı, E.(2013. Türk edebiyatı dersinin ęretiminde değerler. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*,1(3), 41-57.

Serbest, A. Z. (2024). Hayvan iftlięi ve martı kitaplarının değerler açısından incelenmesi. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. anakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.

TDK, <https://sozluk.gov.tr>

**AN ANALYSIS OF ANTON CHEKHOV'S STORIES "A DREARY STORY"
AND "KASHTANKA: A STORY" FROM THE PERSPECTIVE OF THE VALUES
EDUCATION APPROACH IN THE CENTURY OF TÜRKİYE EDUCATION
MODEL**

EXTENDED ABSTRACT

INTRODUCTION

Education is the process of nurturing an individual within a specific framework. Individuals develop their character through the knowledge and skills they acquire. An individual who develops their character becomes more beneficial to society. This, in turn, leads to positive changes in the social structure (Akbaş, 2004: 1-3). In democratic societies, the aim of educational institutions is not merely to ensure the cognitive development of students. They should prioritize instilling in students the values that make them human. An education system that teaches only the use of technology, the preservation of traditional values, or a life that only protects one's own self-interest is unthinkable. Educational institutions should strive to provide an education that aims to cultivate goodness, a good life, and consequently, a good society (Bishop, 1993: 10).

METHODOLOGY

This research will examine Anton Chekhov's stories "A Dreary Story " and "Kashtanka: A Story" from the perspective of values education. Therefore, in this study, conducted in accordance with qualitative research techniques, the document analysis method was deemed appropriate. Qualitative research is the activity of an observer making analyses as an interpreter. To do this, it utilizes different interpretive materials. Interviews, field notes, photographs, recordings, and conversations can be used for this research method. Qualitative research mostly accesses data from areas where participants experience the subject or problem being studied. Studies conducted in natural environments are important for qualitative studies (Cireswell, 2013:43-45).

RESULTS

Both stories frequently feature values. In both stories, the value of Love is particularly emphasized. A similar conclusion to this one is found in Çelik's (2025:146) thesis, which identified the core values in Muzaffer İzgü's children's books published between 1980 and 1990. İzgü also predominantly featured the core value of Love in his stories. This can be attributed to the importance of instilling the value of Love in this age group during childhood and adolescence.

According to the results of our research, in the short story "Such a Story," (f=85) expressions were identified in terms of the Virtue-Value-Action framework of the Turkish Century Education Model. When the distribution of these expressions according to attitudes and behaviors in the work is examined, it was determined that the following sentences were

used: Love (f=10), Helpfulness (f=2), Sensitivity (f=2), Friendship (f=3), Aesthetics (f=4), Compassion (f=11), Respect (f=9), Honesty (f=29), Patience (f=2), Humility (f=1), Family Unity (f=3), Freedom (f=3), and Diligence (f=6). Honesty is seen to be the most frequently occurring value. Compassion and Love are also among the most frequently occurring values.

In the short story "Kashtanka: A Story" expressions related to the Virtue-Value-Action framework of the Turkish Century Education Model are observed (f=75). When examining the distribution of these expressions according to attitudes and behaviors in the work, it was determined that the following values are frequently encountered: Love (f=6), Patriotism (f=4), Sensitivity (f=2), Friendship (f=11), Aesthetics (f=5), Compassion (f=12), Respect (f=3), Honesty (f=15), Responsibility (f=1), and Diligence (f=6). The most frequently observed value is "Love." Honesty, Compassion, and Friendship are the next most frequently encountered values after Love. Serbest (2024: 104-109) examined values in George Orwell's novels *Animal Farm* and *Seagull*. In *Seagull*, the core value of self-control is explicitly addressed. In *Animal Farm*, the most frequently given core value is friendship.

For values education, it is of great importance that teachers instill values in students in an accessible and internalized way. In our research, Anton Chekhov's stories "A Dreary Story" and "The Carpenter's Dog Kashtanka" were examined in terms of values within the framework of the Virtue-Value-Action framework of the Turkish Century Education Model. It was concluded that both situational stories can help in instilling the values included in the Virtue-Value-Action framework of the Turkish Century Education Model.